

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למשפטים

אלימות כלפי נשים במשפחה בראיה רב מימדית

דר' דניאלה שבאר שפירא

מועד ג' יוני 2010

1. משך הבחינה שלוש שעות.
2. יש לענות על השאלה מפרק א' (70 נקודות) ועל שאלה אחת מפרק ב' (30 נקודות).
3. מותר להיעזר בכל חומר עזר.
4. נא לכתוב רק בצד אחד של הדף.
5. נא לענות רק על מה שרלוונטי לשאלה, להקפיד על הגבלת המקום!!!

פרק א' – ענה/י על השאלה הבאה:

ליאורה (32) וגיא (31) בני זוג נשואים מזה 12 שנים ולהם 5 ילדים. גיא אינו עובד באופן סדיר, ועל כן מבלה את מרבית זמנו, בחוץ עם חברים, או בבית מול הטלוויזיה. הוא מרבה לבקר את הוריו, ולעזור להם בסידורים שונים. ליאורה, עובדת בשעות הבוקר במשק בית, בעת שהילדים במסגרות לימודיות, ואח"כ מגיעה הביתה ונמצאת עם הילדים כל היום. ליאורה מקבלת שכר במזומן, מעבירה את הסכום כולו לגיא, ואז היא צריכה לבקש ממנו את ההקצבה לצרכי הבית ולעצמה. בניה"ז הגיעו ל"הסדר" זה, לאחר שגיא הבהיר לליאורה שוב ושוב שהיא "טיפשה" ואינה מבינה בכספים, ו"כדאי מאוד" שהוא ישלוט בכסף. לאחר שגיא חזר ואמר דברים אלו ופעם, בעבר, אף נתן לה סטירה משלא נתנה בידו את כל הכסף, ליאורה נכנעה. יש לציין כי במובן מסוים היא חשה הקלה: "הוא באמת יותר טוב ממני בענייני כספים, למה אני צריכה את הכאב ראש הזה". גיא משתמש בתקציב המשפחתי כראות עיניו.

לאחרונה, החלה ליאורה, להשתתף בפעילות של מועדון הנשים במתנ"ס השכונתי. גיא מרגיש שחל בליאורה שינוי וטוען: "ממלאים לך שם את הראש" וכן "כל הגרושות שאת פוגשת שם הן זונות". בעקבות זאת, הוא אסר עליה להמשיך וללכת למפגשים אלו. נושא זה עורר ויכוחים רבים בין בניה"ז,

כשבאחרון גיא הצהיר כי אין בכוונתו לתת לה יותר כסף. ליאורה, בשל דבריו, החליטה כי מעתה תפסיק לתת לו את הכסף שהיא מרוויחה, והיא חוששת מתגובתו.

א. האם משפחה זו היא משפחה הסובלת מאלימות? בתשובה יש להתייחס להגדרות וסוגי אלימות וכן לתאוריה אחת (מבין אלו שנלמדו) המסבירה אלימות. (20 נק' עד 2 עמודים).

ב. חברים ובני משפחה היודעים מעט על ההתרחשות בין בני הזוג לא מבינים למה ליאורה נשארת עם גיא. כיצד ניתן להסביר זאת? כיצד היו Pelad et al (2000) לעומת- Barnett (2001)? (15 נק' עד 2 עמודים)

ג. ליאורה מגיעה אליכם ליעוץ משפטי. היא מבקשת לדעת מהם הסעדים העומדים לרשותה. יעצו לליאורה והציגו את גדר הספקות, ומה הייתם ממליצים לה לעשות (25 נק').

ד. ליאורה סיפרה את סיפורה למנחה של הקבוצה בה היא משתתפת במתני"ס. האם יש למנחה חובת דיווח כלשהי? האם קיימים גורמים נוספים בקהילה בהם יכולה להעזר? (10 נק').

פרק ב' – ענו על אחת משתי השאלות הבאות:

שאלה מס' 2

מתן משמעות לארועים מוכר כדפוס פונקציונלי המסייע לבני אדם להתמודד עם מצבים קשים בחיים. קיימת טענה כי השימוש בדפוס זה אצל נשים מוכות הוא דיספונקציונלי ובהכרח יוצר אצל האשה את האפשרות להמשיך ולסבול את האלימות המתרחשת.

א. מהו תהליך מתן משמעות אצל נשים מוכות? כיצד תהליך זה קשור לטענה המוצגת? חוו דעתכם על הטענה (15 נק').

ב. כיצד תהליך זה הופך מרכזי בשיח על תופעת האלימות כלפי נשים במשפחה בראיה רב תרבותית? מה הטענות המרכזיות של הכותבות בנושא זה?

שאלה מס' 3

יונית ומנחם, הורים לשלושה ילדים בני 17, 15, 13, החליטו להיפרד לאחר 17 שנות נישואין בגין אלימות מילולית ופיזית קשה וסכסוכים מתמשכים. בשנות הנישואין הראשונות ניסתה יונית להעזר והגישה תלונה במשטרה על האלימות כלפיה. בסיומו של הליך פלילי כלפי מנחם, הוא הורשע ונשלח לעבודות שרות.

בכל שנות הנישואין, חשה יונית כי היא נושאת לבדה בכל נטל הטיפול בילדים. מנחם היה נוכח ונעדר לתקופות ולא הראה כל אכפתיות או קרבה יתרה. יונית קרובה לילדים ובטוחה בקשר בניהם. עם זאת, לאחר החלטת ההורים להיפרד ומימוש החלטה זו, ולמרות קבלתה את המשמורת על הילדים, כל השלושה בחרו להישאר עם האב.

א. כיצד ניתן להסביר את השינוי בעמדת ילדיהם של יונית ומנחם ואת התנהגותם בגיל ההתבגרות לעומת התנהגותם בילדות? האם לדעתם בחירה זו היא סופית או עשויה להשתנות? (15 נק').

ב. לאחרונה החל הבן הבכור לנהוג בחוצפה ובאלימות בבית הספר. כיצד ניתן להסביר זאת בהתאם לתאוריות הקיימות? האם קיימים סעדים משפטיים לעזור לו ולאחיים שלו? (15 נק').

בהצלחה!